

Informacje

Nr 127

Stowarzyszenia Geodetów Polskich w Bydgoszczy

Listopad 2012 roku

Z pracy Zarządu Oddziału

Zebrania Prezydium Stowarzyszenia Geodetów Polskich w Bydgoszczy

W dniu 3 listopada 2012 roku miało miejsce zebranie Prezydium Stowarzyszenia Geodetów Polskich w Bydgoszczy. Obecnych powitał prezes *Henryk Siuda* i zaproponował, aby przedmiotem obrad były bieżące sprawy organizacyjne Oddziału, zwłaszcza przygotowanie spotkania opłatkowego.

Spotkanie opłatkowe geodetów Pomorza i Kujaw.

Prezes *Henryk Siuda* stwierdził, że należy zająć się przygotowaniem do spotkania opłatkowego, które ma się odbyć w dniu 21 grudnia 2012 roku w kawiarni Bydgoskiego Domu Technika NOT. Trzeba dołożyć starań, aby spotkanie było czasem przeżywania bliskości członków naszej zawodowej grupy. Wymiana zdań pozwoliła na zgodne przyjęcie ustalenia, wedle którego spotkanie powinno przebiegać zgodnie z dotychczasową jego formułą, bo jest w niej wszystko co zbliża bydgoskich geodetów.

Ustalono, że podczas wieczoru będzie nam akompaniował akordeonista, który zapewne zachęci do wspólnego śpiewania kolęd. W ramach przedstawiania pasji naszych kolegów, Stanisław Górnikiewicz będzie wspominał ciekawostki ze swoich podróży po świecie.

Na spotkanie zaprosimy gości, z których większość była już z nami podczas poprzednich wieczorów wigilijnych.

Zebranie sprawozdawcze Zarządu Oddziału SGP.

Prezes *Henryk Siuda* zasygnalizował potrzebę zwołania zebrania Zarządu Oddziału naszej Organizacji. Wstępnie ustalony termin to 7 stycznia 2013 roku. Spotkanie, w którym mają obowiązek uczestniczenia członkowie Zarządu, przewodniczący kół oraz członkowie Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego odbędzie się w Bydgoskim Domu Technika NOT, rozpocznie się o godzinie 17.00.

Uczestnicy spotkania przyjęli, wstępnie, zadania do planu pracy Oddziału w roku przyszłym. Ustalono, aby w 2013 roku realizować następujące punkty: - bal geodetów; - wyjazd na narty; - wycieczka na wschód, na dawne polskie kresy i zaprosić do udziału w niej geodetów z Torunia i Włocławka; - zebranie sprawozdawczo-wyborcze oddziału, z wyborem delegatów na zjazd SGP, który odbędzie się w Lidzbarku Warmińskim; - zjazd regionalny geodetów Pomorza i Kujaw; - rejs żeglarski na Jeziorak pod Iławą; - spływ kajakowy; - szkolenie z zakresu nowych uregulowań prawnych dla wykonawców oraz geodetów pracujących w jednostkach samorządowych; - kurs na uprawnienia zawodowe; - w ramach dnia geodety 2013 zorganizować wyjazd do cementowni „Kujawy” i kamieniołomu w Piechcinie.

W dniu 16 listopada 2012 roku odbył się zebranie Prezydium Stowarzyszenia Geodetów Polskich w Bydgoszczy. Przybyłych powitał prezes *Henryk Siuda* i zaproponował, aby obradować nad bieżącymi sprawami organizacyjnymi Oddziału.

Uroczyste spotkanie geodetów Pomorza i Kujaw.

W nawiązaniu do ustaleń przyjętych przez Prezydium w dniu 3 listopada 2012 roku postanowiono, aby zaprosić na grudniowe spotkanie te osoby, które zazwyczaj były z nami na naszej uroczystości: Główny Geodeta Kraju, Wojewoda, Marszałek Województwa, prezes SGP, Prezydent Miasta Bydgoszczy, Przewodniczący Bydgoskiej Rady FSNT NOT oraz zaprzyjaźnionych z nami nauczycieli akademickich. Dużej pracy i mitręgi, jak zwykle, stoi przed nami uzyskanie zadowolającej na świętowaniu frekwencji.

Tablica upamiętniająca technikum geodezyjne w Bydgoszczy.

Prezes *Henryk Siuda* poinformował o postępie prac nad przygotowaniem warunków do umieszczenia na murze budynku dawnego Technikum Geodezyjnego w Bydgoszczy tablicy upamiętniającej istnienie tej szkoły, której wielu absolwentów nadal jest czynnymi w zawodzie geodetami. Prowadząca sprawę Bożena Żarna przekazała informacje o kłopotach z pozyskaniem środków finansowych na realizację zamierzenia. Te kłopoty udało się pomyślnie rozproszyć i wykonać wszystkie prace, które pozwalają myśleć o wmurowaniu i odsłonięciu tablicy.

Według ostatnich przekazów, uroczyste odsłonięcie tablicy ufundowanej wysiłkiem absolwentów tej

ważnej w życiu wielu naszych kolegów szkoły, odbędzie się w dniu 1 grudnia 2012 roku, przed budynkiem, w której mieściło się Technikum Geodezyjne, przy ulicy Jagiellońskiej nr 9 w Bydgoszczy. Organizatorzy zapraszają na uroczystość wszystkich geodetów regionu, ale najgoręcej absolwentów, dla których może to być okazja do przywołania wiele wspomnień i wzruszeń.

Zebranie środowiskowe geodetów.

Prezes *Henryk Siuda* poinformował o sygnalizowanych przez geodetów, wykonujących prace terenowe, niedogodnościach, na jakie napotykają przy nawiązywaniu pomiarów do punktów osnowy geodezyjnej. Ten klasyczny wymóg pozostaje aktualny także w dobie korzystania z metod i technik satelitarnych pozyskiwania danych przestrzennych. Prezydium chce pozyskać pełniejszy obraz sygnalizowanych sytuacji i dlatego zaprasza na spotkanie geodetów, którzy są zainteresowani podjęciem działań, jakie mogą pomóc im w praktyce pomiarowej.

Proponuje się, aby okazją do przedyskutowania kwestii i podjęcia wstępnych propozycji określonych i późniejszych rozwiązań było poniedziałkowe zebranie środowiskowe geodetów, w dniu 3 grudnia 2012 roku. Odbędzie się ono w kawiarni Bydgoskiego Domu Technika NOT o godzinie 17.00.

Chcemy dodać, że zasygnalizowana wola wspólnego działania geodetów bydgoskiego środowiska jest wywołana dylematami wynikającymi ze stanu osnowy geodezyjnej. Aby można zająć sprecyzowane stanowisko i proponować ścieżki prowadzące do rozwiązywania trudności potrzebne jest rzeczowe i umotywowane określenie stanu wymagającego naprawy, zwłaszcza, gdyby sprawę miał przejąć urząd.

Zebranie sprawozdawcze za rok 2012.

Podobnie jak w latach poprzednich, z początkiem roku Prezydium proponuje przeprowadzenie zebrania członków Zarządu Oddziału SGP w Bydgoszczy. Pozwoli ono na dokonanie oceny naszych spraw, które działały się w upływającym 2012 roku.

Trzeba mieć na uwadze, że w roku 2013 kończy się trwająca od 2010 roku kadencja obecnych władz w Stowarzyszeniu, a w czerwcu odbędzie się Zjazd SGP. Tym wydarzeniom musimy podporządkować pewne działania i w naszym Oddziale. Trzeba przeprowadzić zebrania sprawozdawczo-wyborcze w kołach naszej organizacji, do końca lutego oraz walne zgromadzenie delegatów kół w marcu.

Zebranie Zarządu Oddziału, obok spraw wynikających z przygotowania i przeprowadzenia zebrań w kołach i oddziale, powinno także wytyczyć zadania do planu pracy na rok 2013. Proponowany termin zebrania to 7 stycznia 2013 roku, z początkiem o godz. 17.00, w Bydgoskim Domu Technika NOT.

W dniu 26 listopada 2012 roku podczas zebrania członkowie Prezydium Stowarzyszenia Geodetów Polskich w Bydgoszczy obradowano nad bieżącymi sprawami organizacyjnymi. Prezes *Henryk Siuda*, który powitał obecnych, poinformował o piśmie nadesłanym z urzędu skarbowego, który oczekuje złożenia relacji o prowadzonej przez Stowarzyszenie Geodetów Polskich w Bydgoszczy działalności gospodarczej. My działalności gospodarczej nie prowadzimy, ale oczekiwane przez urząd informacje muszą mu być udzielone. Załatwieniem sprawy zajmie się *Tadeusz Podowski* skarbnik oddziału.

Potrzeba przygotowań do zjazdu geodetów Pomorza i Kujaw w 2013 roku.

W przyszłym roku 2013 czeka nas zorganizowanie *XV regionalnego zjazdu geodetów Pomorza i Kujaw* i dlatego ciężar jego przygotowań biorą na siebie geodeci bydgoscy. Rozważano jego przeprowadzenie w ośrodku wypoczynkowym „*Gniazdo Piasta*”, położonym u brzegu Jeziora Chomińskiego, ale dotąd nie udało się podjąć kroków, które by przybliżyły nas do stwierdzenia, że tam się spotkamy.

W ostatnich dniach do Prezydium napłynęło pismo z ośrodka wypoczynkowego „*Bory Tucholskie*” w Okoninach Nadjeziornych, a w nim jest propozycja podjęcia z nami współpracy. Należy rozważyć, czy jubileuszowy zjazd można przeprowadzić w ośrodku, który jest nam znany z malowniczego położenia. Poprzedni nasz tam pobyt zawdzięczamy *Hani Szulwic* i geodetom z Tucholi. Stoi zatem przed nami potrzeba dość szybkiego rozstrzygnięcia, gdzie mamy się spotkać jako wspólnota geodetów regionu.

Wniosek o medal „Amigo Societas”.

Prezydium podjęło postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o uhonorowanie *Zbigniewa Jaszczuka* medalem Stowarzyszenia, który jest nadawany za szczególne zasługi. Wyrażamy przekonanie, że prace, które doprowadziły do powstania Związku Powiatów województwa Kujawsko-Pomorskiego, powołanie na przewodniczącego Zarządu Związku oraz podpisanie listu intencyjnego w sprawie modernizacji we wszystkich powiatach województwa ewidencji gruntów i budynków, uzasadnia intencję Prezydium.

Konto bankowe Oddziału

Podajemy konto, na które można dokonywać wpłat na rzecz Stowarzyszenia Geodetów Polskich w Bydgoszczy, także składki członkowskie.

PKO BP I/O Centralny w Bydgoszczy 37 1020 1462 0000 7102 2575

Pragmatyka w kartografii

Uczestników spotkania, które odbyło się w dniach 25 i 26 października 2012 roku, serdecznie powitała *prof. Beata Medyńska-Gulij*, a słowo wstępne do Konferencji wygłosił *prof. Leszek Kasprzak* Dziekan Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W wystąpieniu został zarysowany rozwój kartografii, jako sposobu przedstawiania terenu, z początkami sięgającymi do społeczeństw pierwotnych. W wystąpieniu wspomniano, że rysunki znalezione w grocie na terenie północnej Nawarry uznaje się za jedno z pierwszych map. Przypomniano też, że w Wielkopolsce został „spadek”, w postaci niemieckich opracowań mapowych autorstwa kartografów pruskich.

Wielkie postaci, których dzieło kształtowało nauki geograficzne w Wielkopolsce, to Stanisław Pawłowski nazywany twórcą poznańskiej szkoły geograficznej oraz Tadeusz Bartkowski. Kartografia wielkopolska ma znaczne dokonania, spośród których warto przywołać opracowanie mapy hydrograficznej w skali 1:50 000 i mapy sozologicznej.

Brygida Łoś; Od prawej Stanisław Cegielski, Waldemar Sztukiewicz, Wolf Günther Koch, Nikolas Prechtel

„Wielkim zaszczytem dla Wydziału jest gościć znakomitych kartografów uczestniczących w konferencji. Życzę – powiedział prof. Kasprzak – milego i bezpiecznego pobytu w Poznaniu i owocnych obrad”.

Prof. Beata Medyńska-Gulij powitała uczestników Konferencji;

Prof. Leszek Kasprzak otwiera Konferencję

Prof. Beata Medyńska-Gulij podziękowała Dziekanowi za obecność na konferencji i życzenia dla jej uczestników, powitała gości z Uniwersytetu Drezdeńskiego i z Berlina oraz wszystkich obecnych. Ze szczególnym zadowoleniem powitała Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Geodetów Polskich *Stanisława Cegielskiego*, który pozdrowił uczestników Konferencji i odczytał okolicznościowy adres. Dziękując za

życzliwe słowa zawarte w adresie, Pani Profesor zaakcentowała znaczny udział oddziału poznańskiego SGP w organizowaniu konferencji i wielką pomoc ze strony *Waldemara Sztukiewicza*, który troszczył się o jej dobre przygotowanie. Wyraziła też podziękowanie pracownikom Zakładu Kartografii, którzy przygotowali konferencję i będą dbać o jej dobry przebieg.

Kończąc wystąpienie *prof. Beata Medyńska-Gulij* poinformowała, że *dr Marek Baranowski* Dyrektor Instytut Geodezji i Kartografii objął funkcję Przewodniczącego Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Podczas konferencji obradowano na sesjach plenarnych i tematycznych.

Stanisław Cegielski pozdrawia uczestników konferencji;

Uczestnicy w Konferencji Marek Baranowski, prof. Janusz Golaski, Łukasz Wielebski

Obrady rozpoczęły się referatem „*Pragmatyka kartograficzna a serwisy mapowe*”, w którym *prof. Beata Medyńska-Gulij* pytała jak kartografia jest usytuowana w tytułowym systemie pojęciowym i co ona do tego pojęcia wnosi. Stwierdziła, że pragmatyka jako jeden z trzech głównych działów semiotyki, zajmuje się badaniem relacji między użytkownikiem języka a znakiem językowym (kartograficznym). Drugie znaczenie terminu pragmatyka należy rozumieć jako *praktyczny, użyteczny* i wiązać z pytaniem o zachowanie ważności tradycyjnych reguł kartograficznych przy opracowaniu multimedialnej mapy internetowej. Należy też szukać odpowiedzi na pytanie, które z zasad projektowania map na serwisach mapowych są dla użytkowników pragmatyczne? W wywodzie wskazano na pragmatyczne zależności „*między konwencjonalnym opracowaniem map a przyzwyczajeniami użytkowników Google Maps API*”. W referacie pokazano rozmieszczenie głównych części mapy i proporcje między elementami autorskimi a treścią w *Google Maps API*, poziomy hierarchii wizualnej treści mapy i wskazano kolejność percepcji informacji. Omawiając „*relacje semiotyczno-pragmatyczne*” wskazano, między innymi, na szybkie kojarzenie znaku z obiektem, dopasowanie grafiki znaków do barw mapy bazowej. Został też przedstawiony kompleksowy *layout* (*Marek Baranowski* proponuje zastąpić ten termin słowem *makieta*) mapy multimedialnej.

Wykład inauguracyjny obrady wygłosiła prof. Beata Medyńska-Gulij;

Uczestnicy konferencji na sali obrad podczas wykładu

W podsumowaniu sugerowano, aby pragmatykę traktować jako *kompromis* między zastosowaniem

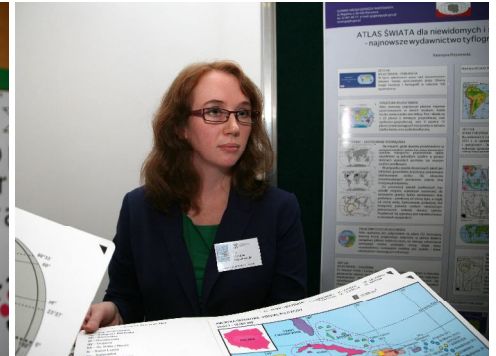
reguł tradycyjnego projektowania mapy, a nawykami użytkowników otwartych serwisów mapowych. Podniesiono też problem, który wyraża się odmiennym określaniem tych samych elementów kartograficznych w słownictwie informatycznym internetu i w literaturze kartograficznej. A do dyskusji została przedstawiona kwestia możliwego i sensownego uproszczenia zasad projektowania kartograficznego dla twórcy map w globalnych serwisach mapowych.

Prof. Wiesława Żyszkowska;

Prof. Wiesław Ostrowski;

Karolina Szyszkowska prezentuje „Atlas świata dla niewidomych”

Prof. Wiesława Żyszkowska (Uniwersytet Wrocławski) mówiąc o znaczeniu semiotyki w kartografii stwierdziła, że pragmatyka kartograficzna znajduje swoje miejsce zarówno w teorii kartografii, procesie opracowania i wykorzystania mapy, ale także w dydaktyce. Przywołując twórców semiotyki (John Locke, Ferdinand de Saussure, Charles Morris) podała znaczenie tego pojęcia jako nauki badającej związku między działaniem ludzkim, a tworzonymi przez człowieka różnymi systemami znaków, w zakresie semantyki, syntaktyki i pragmatyki.

Podejście do semiotyki kartograficznej może być graficzne, językowe, poznawcze i semiotyczne.

Według Chomsky'ego model języka ma wymiar semantyczny, syntaktyczny, pragmatyczny i zawiera pojęcie transformacji, regulującej zależności między znaczeniową stroną języka, a wyrażeniową.

Wśród kategorii semantycznych języka wyróżnia się: aspekty zjawisk przestrzennych, poziom abstrahowania, wymiar przestrzenny obiektów, podział przestrzeni i charakter obiektów, rodzaj relacji i charakter atrybutów. W prezentacji zostały także omówione kategorie syntaktyczne (zmienne graficzne i poziom skalowania) oraz dobór zmiennych graficznych do charakteru rozmieszczania obiektów i do poziomu ujęcia atrybutów. Podano też przykłady niewłaściwego użycia zmienności znaku, zmiennej jego jasności i barwy. Przykładem właściwej gradacji znaków i użytych barw może być mapa 1;10 000.

Kończąc wywód *prof. Żyszkowska* stwierdziła, że „*rozwój nauk zobowiązuje do określenia jak dziś powinniśmy rozumieć pojęcia semiotyki, semantyki, pragmatyki*”.

Prof. Janusz Golaski przypomniał o „*wylanianiu się mapy z dokumentu pisanego*”, dlatego kartografia tak rozlegle czerpie z nauki o języku.

Jacek Drachal, Paweł Kowalski, prof. Beata Medyńska-Gulij, prof. Paweł Pędzich, Andrzej Głazewski;

Paweł Wespiński, Beata Konopska, prof. Wiesław Ostrowski; Lucyna Szaniawska

Prof. Wiesław Ostrowski (Uniwersytet Warszawski) przedstawiając aspekty pragmatyki kartograficznej stwierdził, że każdy znak jest bodźcem, semiotyka zaś, jako nauka o sposobach porozumiewania się za pomocą wszelkiego rodzaju znaków lub systemów znaków, „*to relacja o relacjach*”. Semiotykę można definiować jako sposób podejścia do otaczającej rzeczywistości, bada bowiem relacje między mapami a ich twórcami, także ich użytkownikami. Mapy stanowią model widzenia przestrzeni.

Rozwój semiotyki kartograficznej wymaga nowego podejścia do projektowania map, które polega na uwzględnieniu ich funkcji i potrzeb użytkowników. Koncepcja wizualizacji kartograficznej wskazuje na zacieranie granicy między opracowaniem, a użytkowaniem mapy, co może oznaczać ścisły związek między opracowaniem a wykorzystaniem mapy.

W prezentacji zasygnalizowano cel podejmowania badań percepcji i wykorzystania map, przypomniano analizę i klasyfikację funkcji, jakie mogą spełniać mapy oraz kryteria walorów estetycznych mapy. W podsumowaniu powiedziano, między innymi, że pragmatyka kartograficzna powinna uwzględniać kontekst historyczny, społeczny, organizacyjny, ekonomiczny i polityczny, w jakim wydawane są mapy.

Prof. Beata Medyńska-Gulij, prof. Andrzej Ciołkosz;

Prof. Manfred Buchroithner;

Grzegorz Stępień

Prof. Manfred Buchroithner (Technische Universität Dresden) przedstawił wykorzystywanie modeli przestrzennych, uzyskanych z obserwacji satelitarnych, do kartograficznego śledzenia zmian lodowców (wycofywanie się) w ostatnich pięćdziesięciu latach. Prace badawcze prowadzono na wysokogórskich obszarach Azji.

Grzegorz Stępień (Szefostwo Geografii Wojskowej) w referacie „Zabezpieczenie Sił zbrojnych RP” poinformował, że Szefostwo zostało utworzone z dniem 1 lutego 2012 roku. Tworzy ono wraz z jednostkami geograficznymi (w Toruniu, Lesznie, Komorowie, Warszawie), komórkami i pojedynczymi stanowiskami geografów w poszczególnych rodzajach sił zbrojnych geografii wojskową. Istnieje podział zadań między jednostkami, które prowadzą pomiary terenowe, opracowują i utrzymują materiały źródłowe, zarządzają bazami danych, przygotowują do druku i drukują mapy.

Obszarem odpowiedzialności jest Polska, a zainteresowania świat. Główne projekty realizowane przez geografii wojskową to serwer informacji i usług geograficznych, mapa wektorowa poziomu 2 (VML2), Wielonarodowy Program Wspólnej Produkcji Geoprzestrzennej (MGCP). Geoserwer stanowi „okno na świat dla żołnierzy, którzy dzięki niemu mogą pobierać dane i prowadzić różne analizy, przydatne do prowadzenia działań”. Celem podjętej aktualizacji mapy wektorowej poziomu 2 jest poprawienie jej kartometryczności. Projekt MGCP przewiduje wspólne wytwarzanie wysokorozdzielczych danych wektorowych na rejon najwyższego zainteresowania krajów uczestniczących w Programie.

Szefostwo Geografii Wojskowej ściśle współpracuje z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii.

... podczas wymiany zdań ... prof. Wiesław Ostrowski ...;

... prof. Manfred Buchroithner

Nicolas Prechtel (Technische Universität Dresden) przedstawiając kluczowe kwestie, jakie pojawiły się podczas prac nad mapą infrastruktury transportowej regionów położonych wzdłuż granicy niemiecko-polskiej przypomniał, że zagadnienia komunikacji dwustronnej były podjęte w 1992 roku przez specjalną komisję, w 2006 roku utworzono „partnerstwo Odra”, a w roku 2009 uznano potrzebę opracowania zatytułowanego „Mapa inwestycji w infrastrukturę transportową w zachodniej Polsce”. W referacie zaprezentowano przebieg prac nad mapą infrastruktury transportowej niemieckiej części

pogranicza i osiągnięte rezultaty.

Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk (Biuro Urbanistyczno-Architektoniczne Poznań) przedstawiła wyniki badania map i planów, pod kątem oceny rozwoju urbanistycznego Krzyża Wielkopolskiego, którego początki sięgają roku 1848, kiedy podjęto prace realizacyjne związane z planowaną budową linii kolejowej Berlin- Bydgoszcz-Królewiec. Osiedle, ze stacją kolejową i dworcem, ukształtowało się w latach 1851-1880 i bez istotnych zmian zachowało się do dzisiaj. Do analizy wykorzystano plany powstałe w roku 1850, 1925, 1937, 1945, 1976 oraz mapy topograficzne: z 1891 w skali 1:25 000; z 1926 w skali 1:100 000; z 1936 w skali 1:25 000; z 1941 w skali 1:25 000. Do oceny badanego obszaru wykorzystano także dawne widoki miasta.

... uczestnicy Konferencji na wspólnej fotografii ...

Paweł Wespiński (Instytut Historii Nauki PAN) omówił sposoby prezentacji i znaczenie użytkowe treści tematycznej na planach Warszawy z lat 1655-1883. Na planie Dahlbergha z 1655 roku obok elementów topograficznych znajdują się zagadnienia militarne. Tematyka militarna stanowi treść map w całym omawianym okresie. Innym elementem przedstawianym na planach Warszawy były zagadnienia administracyjne i informacje hipoteczne. W drugiej ćwierci XIX wieku następuje wzbogacenie treści mapy o granice, prezentację zagadnień komunikacyjnych, pocztowych, informacji o infrastrukturze oraz elementy geologii.

Nikolas Prechtel;

Katarzyna Przyszevska;

Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk

Sylwia Bródka, *prof. Andrzej Macias* (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) przedstawili możliwości korzystania z materiałów kartograficznych w badaniach struktury przestrzennej krajobrazu. Jako cel badań wskazano przestrzenną i ilościową analizę zmian krajobrazowych w latach 1830-2010, z wyodrębnieniem pięciu podokresów. Badaniu poddano struktury krajobrazu, w tym zróżnicowanie przestrzenne, sposób użytkowania, trwałość, skutki oddziaływania człowieka, elementy kulturowe, w krajobrazie otwartym (rezerваты przyrody), w krajobrazie zurbanizowanym (gmina Puszczykowo) oraz w przestrzeni silnie zurbanizowanej Poznania.

We wnioskach powiedziano, że prowadzone analizy wskazały na znaczną przydatność archiwalnych materiałów kartograficznych do badań nad zmianami krajobrazu, z ograniczeniem wynikającym z

niejednorodności tych materiałów.

Waldemar Sztukiewicz (Stowarzyszenie Geodetów Polskich Poznań) przedstawił praktyczne sposoby wykorzystywania historycznych wielkoskalowych map, powstałych w dwóch poprzednich wiekach, na terenie Wielkopolski, w ujęciu kartograficznym, ale z punktu widzenia geodety. Mapy geodezyjne wielkoskalowe nie są mapami topograficznymi i na nie trzeba patrzeć, mając na uwadze tło historyczne okresów, w jakich one powstawały. W czasach przedrozbiorowych powstawały głównie mapy dla miast, z bogatą legendą, a objęte nimi tereny peryferyjne informują o stanach własności.

Paweł Wespiński;

Sylvia Bródka;

Prof. Andrzej Macias

Okres zaborów to trzy bardzo różne sposoby tworzenia map wielkoskalowych. Wielkopolska otrzymała materiały powstałe pod zaborem pruskim i rosyjskim. Zakładanie katastru pruskiego rozpoczęło się w 1862 roku, a służył on do przekształceń własnościowych i ulepszenia ściągłości podatku. W zaborze rosyjskim katastru nie założono, mimo podejmowanych prób.

Waldemar Sztukiewicz;

Prof. Janusz Gołaski;

Marek Baranowski

W okresie Drugiej Rzeczypospolitej były prowadzone prace nad ujednoczeniem trzech porządków prawnych odziedziczonych po zaborcach i wprowadzeniem jednolitego systemu katastralnego w kraju. Do 1955 roku stosowano przepisy dekretu z 1947 roku o jednolitym prowadzeniu ewidencji gruntów i budynków. W latach 1956-1989 w Wielkopolsce prowadzono ewidencję gruntów i budynków, którą łączono z rejestrowaniem stanu prawnego ujawnianego w księdze wieczystej. Lata dziewięćdziesiąte zapoczątkowują tworzenie i wykorzystanie mapy numerycznej i elektroniczne rejestrowanie danych.

Radosław Wróbel (Uniwersytet Opolski) przedstawił przeobrażenia krajobrazów dolin rzecznych na Opolszczyźnie, powodowane obecnością w nich i działalnością człowieka, na podstawie archiwalnych źródeł kartograficznych. Za cel badań przyjęto określenie stopnia i dynamiki przekształcenia struktury krajobrazu dolin rzecznych, z uwzględnieniem elementów liniowych, powierzchniowych oraz typów użytkowania i pokrycia terenu. Zarysowano początki obecności człowieka na Opolszczyźnie i jej stopniowy wzrost.

W badaniach korzystano z mapy topograficznej 1:25 000 z lat 1883-1896 oraz mapy 1:10 000 z 1992 r.

Wśród wielu sformułowanych wniosków skonstatowano, że największe przekształcenia krajobrazu dokonały się na terenach podmiejskich miast położonych w dolinie Odry. Następuje „fragmentacja” w

jednolitym typie użytkowania gruntów, co skutkuje wzrostem liczby pól i granic w krajobrazie, zmniejsza się zwartość krajobrazu, która prowadzi do mniejszej różnorodności biologicznej.

Paweł Kowalski (Politechnika Warszawska) oceniał „kartograficzną bazę wiedzy” jako przygotowanie do metaregul, które mogą wystąpić w nauce o modelowaniu przestrzeni geograficznej. Pytanie „Czym jest kartografia dziś, jaką rolę może pełnić w rozwoju społeczeństwa informacyjnego” pozostaje otwarte. Przywołując przestrzenie, które budują naukę kartografii, referent odwołał się do wizualizacji, generalizacji i przetwarzania. Te ostatnie procesy mają być powtarzalne i zautomatyzowane.

Radosław Wróbel;

Paweł Kowalski;

Andrzej Giza

Andrzej Giza (Uniwersytet Szczeciński) przedstawił „*Topodemograficzny atlas gmin i obszarów dworskich Pomorza Zachodniego w 1871 roku*”, opracowany na podstawie leksykonu gmin i obszarów dworskich. Zawiera on dane pochodzące ze spisu ludności z 1 grudnia 1871 roku, przeprowadzonego przez Preußisches Statistisches Bureau. Materiałem kartograficznym wykorzystanym do przedstawienia treści demograficznych stała się, po przekształceniach cyfrowych, mapa *Ravensteins Spezialkarte der Provinz Pommern* w skali 1:300 000.

Agata Ciołkosz-Styk (Instytut Geodezji i Kartografii) przedstawiła wyniki badań zakresu treści planów miast europejskich. Wskazują one na znaczne różnice w zakresie treści planów miast Europy Środkowej i Wschodniej oraz Europy Zachodniej, co jest uwarunkowane różnymi ścieżkami rozwoju kartografii tych części Europy. Przy tym treść planów miast zachodnich jest uboższa od wydawanych w środkowej i wschodniej części Europy.

Agata Ciołkosz-Styk;

Lech Kaczmarek;

Andrzej Głazewski

Lech Kaczmarek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) zaprezentował wykorzystanie cyfrowych danych baz przestrzennych do opracowania „*Studium uwarunkowań rozwoju przestrzennego aglomeracji poznańskiej*”. Została utworzona unikatowa baza danych przestrzennych aglomeracji poznańskiej. Na jej podstawie wygenerowano zbiór ponad 130 map tematycznych prezentujących środowisko przyrodnicze, użytkowanie ziemi, podziały terytorialne, demografię, gospodarkę, transport, sieć osadniczą, infrastrukturę techniczną, komunikację, usługi społeczne.

Powstałe bazy danych są topologicznie poprawne i zgodne, co pozwala na dowolne komponowanie treści wizualizacji kartograficznych.

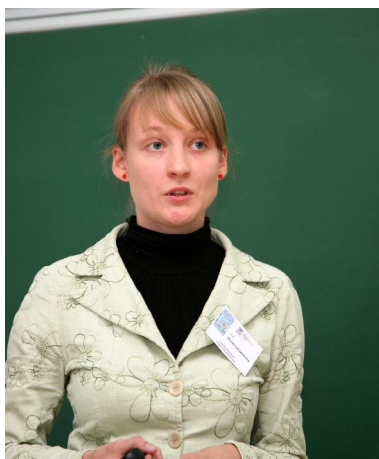
Andrzej Głazewski (Politechnika Warszawska) omówił zasadnicze elementy metodyki opracowania graficznego map hybrydowych, w tym problemy doboru i korekty wartości zmiennych wizualnych znaków kartograficznych, dostosowanych do przyjętej klasyfikacji poziomów percepcyjnych mapy.

Maria Jankowska (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu) przedstawiła problemy związane z budową bazy danych mapy dziedzictwa kulturowego wsi wielkopolskiej w systemie informacji przestrzennej. Do źródeł pozwalających na wykonanie zamierzenia należą źródła kartograficzne i opisowe, fotografie badanych obiektów oraz informacje uzyskane w trakcie wywiadu terenowego.

W referacie zostały zaprezentowane wyniki badań wsi Wierzenica, położonej w gminie Swarzędz powiatu poznańskiego. Informacje dotyczą okres od 1793 roku po czasy współczesne, z podziałem na siedem podokresów charakterystycznych dla dziejów badanej wsi. Opisano metodykę opracowania mapy i kryteria wyboru obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Maria Jankowska;

Anna Faliszewska;

Radzym Ławniczak

Anna Faliszewska (Uniwersytet Warszawski) przedstawiła wyniki badania czytelności i sprawności anamorfoz kartograficznych. W malarstwie anamorfoza służy do przekształcania obrazu, jest techniką, która wykorzystuje skrót perspektywiczny, a w kartografii to forma „*prezentacji kartograficznej, czasem przedstawianie prawie gotowej mapy*”. W referacie podano przykłady anamorfoz powierzchni i odległości, więcej uwagi poświęcając mapie wykonanej z wykorzystaniem anamorfozy powierzchni. Pole powierzchni jednostek przestrzennych w takiej mapie jest proporcjonalne do wartości zjawiska, co oznacza, że natężenie zjawiska we wszystkich jednostkach jest takie samo i jest równe natężeniu średniemu dla całego obszaru. Zreferowano także założenia do badań czytelności anamorfoz przez osoby, które zawodowo nie są użytkownikami map.

Lukasz Wielebski;

Prof. Elżbieta Bielecka;

Prof. Zenon Koziel

Radzym Ławniczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) przedstawił wyniki badania „*dokładności geometrycznej map topograficznych i tematycznych*”. Przedmiotem badań było położenie linii brzegowych kilku jezior Kotliny Gorzowskiej. Na poddanych pomiarom jeziorach nie było działań antropogenicznych i nie prowadzono tam prac hydrologicznych. Celem prac nie było wskazanie mapy najlepszej, a „*porównanie cech geometrycznych i ilościowych, pochodzących z różnych materiałów kartograficznych*” i „*zestawienie danych z wynikami bezpośredniego pomiaru terenowego*”. W pracy wykorzystano mapy topograficzne w skali 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000, z roku 1934 i późniejszych lat, a także numeryczne mapy hydrograficzne i sozologiczne. Do pomiaru bezpośredniego przyjęto linię wody, co musiało wywołać pewne wątpliwości słuchających.

Łukasz Wielebski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) aby przybliżyć zagadnienie „wizualizacji kartograficznej zależności czasowo-przestrzennych” posłużył się doświadczeniami, jakie pojawiły się podczas przygotowywania materiałów dla straży pożarnej. Miały one pozwolić na dojazd na miejsce zdarzenia w wymaganym czasie.

W referacie zostały omówione kryteria oceny metod wizualizacji, a przywołując metody prezentacji kartograficznej, wskazano na zalety i wady metody izochron, metody kartodiagramu wstępnego izochronicznego, metody anamorfozy liniowej i metody blokdiagramu. W podsumowaniu wystąpienia stwierdzono, że za najważniejsze wymagania wizualizacji kartograficznej należy uznać wysoki stopień percepcji danych, przy zachowaniu wysokiego stopnia szczegółowości oraz to, że nie powinna zaburzać percepcji przestrzeni, zachowując jednak możliwość dokonywania pomiarów.

Pavel Neytchev;

Marta Grotek;

Prof. Wiesław Ostrowski

Prof. Elżbieta Bielecka (Wojskowa Akademia Techniczna) zauważyła, że skoro adres jest istotną informacją o nieruchomościach, to pokazanie jej lokalizacji i cech charakterystycznych na mapie tematycznej powinno być zrozumiałe. Dlatego w referacie podano schemat systemu zarządzania nieruchomościami, na potrzeby policji, opracowany przez konsorcjum naukowo-techniczne. System ten ma służyć do zarządzania gruntami, budynkami i lokalami na rozmaitych szczeblach struktur policji.

Prof. Zenon Koziel (UMK w Toruniu) pragmatykę definiował jako jeden z działów semiotyki. W niej proces tworzenia, odbierania i przekazywania znaków, ujawnianie się znaczeniowe funkcji znaku, a także efekt tego procesu utożsamiany jest z semiozą, która w socjologii jest traktowana jako nieodłączny element kultury. W obecnym stanie rozwoju cyfrowych technologii komunikowania się geokompozycja stanowi specyficzną odmianę semiozy. Widać to w naukach o Ziemi, gdzie każda mapa, czy atlas, jest zarazem geokompozycją poszerzającą horyzont poznawczy bardziej od innych źródeł informacji.

Referent stwierdził, że „pragmatyka ma na celu ukazywanie mechanizmów niejawnego przekazywania i uzyskiwania informacji” oraz, że „istota geokompozycji zawiera się w inspiracji do prac mających związek z rzeczywistością rozszerzoną, również o przykłady metaforyczne”.

Pavel Neytchev (Uniwersytet Gdański) w referacie „Zdanie kartograficzne a teoria gramatyki uniwersalnej Chomsky'ego” zawarł myśl, że „proces redakcji kartograficznej należy rozpatrywać w kategoriach kodu podwójnie artykułowanego”. Za tym przemawia efekt tego procesu, którym jest mapa, powstała jako wynik połączenia „wielu jednostek komunikacyjnych, tworzących ukierunkowany tematycznie przekaz”, przy tym „każdą odrębną jednostką komunikacyjną można nazywać zdaniem kartograficznym”.

Prezentując praktyczną realizację koncepcji urzędowych map topograficznych **prof. Wiesław Ostrowski** (Uniwersytet Warszawski) stwierdził, że najważniejszą wizualizacją Georeferencyjnej Bazy Danych Obiektów Topograficznych będą mapy topograficzne. Aktualnie GUGiK wydaje mapy próbne, a nowe mapy będą opracowywane z wykorzystaniem nowych technologii. Dotąd wydawane mapy, według technologii tradycyjnych, są mało aktualne, a nowych nie ma. Ten stan wywołuje pilną potrzebę opracowania nowych map. Mapy będą wykonywane z zastosowaniem automatycznej generalizacji, jak

też zautomatyzowanej redakcji. Wśród funkcji map topograficznych można wymienić: modelowo-informacyjną, analityczną, referencyjną i orientacyjną.

Marta Grotek (Główny Urząd Geodezji i Kartografii) przypomniała podstawy prawne funkcjonowania systemu Georeferencyjnej Bazy Danych Obiektów Topograficznych, następnie omówiła szczegółowo elementy budowy systemu oraz możliwości i korzyści, jakie on oferuje.

Prof. Beata Medyńska-Gulij podziękowała wszystkim obecny, a autorom za trud przygotowania czterdziestu referatów i prezentacji. Podziękowania zostały skierowane pod adresem Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii za materiały konferencyjne oraz osób, które przygotowywały Konferencję : **Jaroslawa Kubiaka** sekretarza konferencji, **Radzyna Ławniczaka**, **Dariusza Lorka**, **Łukasza Halika**, **Łukasza Wielebskiego**.

Obrady Konferencji wzbogaciły wystawy przygotowane przez: Instytut Kartograficzny Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie we współpracy z Zakładem Kartografii i Geomatyki UAM; Główny Urząd Geodezji i Kartografii; Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne GEOMAT; Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego w Poznaniu GEOPOZ. Zaprezentowano postery, przygotowane przez: **Annę Faliszewską**, **Joannę Jaroszewicz**, **Radosława Golbę** i **Krzysztofa Kwiatkowskiego**, **Katarzynę Przyszewską**, **Karolinę Szyszkowską**.

Prof. Andrzej Ciołkosz ocenia przebieg Konferencji;

Prof. Beata Medyńska-Gulij dziękuje uczestniczącym w Konferencji

Podsumowując Konferencję **prof. Andrzej Ciołkosz** podziękował organizatorom za dużą pracę. „*Trzeba jednak – dodał - wrócić do formuły odbywania obrad w sesjach plenarnych i wprowadzić preselekcję referatów, bo wszystkie referaty nie nadają się do wygłoszenia*”. Organizacja spotkania zyskała uznanie za wysoką sprawność. Gorące podziękowanie otrzymała Pani **prof. Beata Medyńska-Gulij** za dbałość o przyjazny przebieg Konferencji i troskę o dobre samopoczucie każdego uczestnika spotkania.

Konferencja Kartograficzna była także okazją do spotkań przyjacielskich i towarzyskich, zacieśniania znajomości i nawiązywania nowych znajomości, czemu szczególnie sprzyjała uroczysta kolacja.

Aktu zamknięcia konferencji dokonał **prof. Andrzej Macias** prodziekan Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dokładnie o 16.00, co było zgodne z zamierzeniem organizatorów. W konferencji wzięło udział osiemdziesiąt jeden uczestników, w tym cztery osoby z Niemiec.

Stanisław Marcin Wiliński

... obrady XXXV Ogólnopolskiej Konferencji Kartografów przebiegały pod osłoną tej kopuły ...